

Egyházi Képviselő Tanács

Az E. K. Tanács 1983. évi második ülését június 23-án tartotta. A megnyitó után jelentés hangzott el az 1983. febr. 20. és jún. 23. között elnököleg elintézett fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyekről. Az állandó bizottságok tevékenységének ismertetése során bemutatásra kerültek az elmúlt ülés óta tartott Missziói Bizottság és a Gazdasági Bizottság jegyzőkönyvei. Az 1983. márc. 5—6-án tartott Főtanács leirataival kapcsolatban az E. K. Tanács határozatot hozott azok végrehajtására és a kellő intézkedések foganatosítására. Bemutatásra került a Teológiai Intézet Tanácsának jegyzőkönyve, mely az Intézet első félévi tevékenységéről nyújtott beszámolót, valamint a Teológiai Intézet Fegyelmi Bizottságának Beke Sándor első éves unitárius hallgató fegyelmi ügyéről szóló jegyzőkönyve. Előterjesztés hangzott el az 1983. júl. 25. és aug. 5. között tartandó II. lelkésztovábbképző tanfolyam megszervezéséről. Az E. K. Tanács jóváhagyta Farkas Dénes alkalmazását a központi pénzügyi ellenőri állásba, 1983. júl. 1-i hatállyal. Végül megtárgyalta és jóváhagyta a szentgericei egyházközség énekvezéri lakás és a dicsőszentmártoni egyházközség harangozói lakás eladására beadott kéréseit. A határozat kötelezi a szentgericei és a dicsőszentmártoni egyházközségeket, hogy maradandó értékbe fektessék be a befolyt összegeket.

Lelkészi értekezletek

A II. évnegyedi lelkeszi értekezleteket Lupényban, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Kőhalomban tartották. A közérdekű előadás tárgya: „A lelkész hozzájárulása a hívek nevelése és mozgósítása által az új mezőgazdasági forradalom megvalósításához“ volt. Az előadást a Maros-Küküllői Egyházkör lelkészi munkaközössége állította össze. A teológiai előadást dr. Szabó Árpád teológiai tanár írta „Jézus tanítása Isten országáról“ címmel.

A Kolozs-Tordai Egyházkörben bemutatásra került dr. Erdő János „A tekintély forrása a vallásban“ című előadása: a Székelykeresztúr-Udvarhelyi Egyházkörben Keresztes Sándor homoródszentpáli lelkész olvasta fel a Zsoltárok könyvéről szóló előadását, a Sepsiszentgyörgyi Egyházkörben pedig Török Áron sepsiszentgyörgyi lelkész tartott ismeretést Máté evangéliumáról.

Püspöki vizsgálat

A másfél évvel ezelőtt megkezdett püspöki vizsgálat folytatásaként 1983. május 26. és június 7. között dr. Kovács Lajos püspök vizsgálatot tartott a következő egyházközségekben: Kobátfalva, Tarcsafalva, Csehétfalva, Székelyszentmihály, Alsó- és Felsőbencédi társegyházközségek, Siménfalva, Székelyszentmiklós, Kadács, Tordátfalva, Kissolymos, Székelyudvarhely és Csíkszereda. A felsorolt egyházközségek meglátogatásával befejeződött a Székelykeresztúr-Udvarhelyi Egyházkör egyházközségeinek püspöki vizsgálata. Püspök atyánkfia kíséretében részt vettek dr. Kovács Lajosné főtisztelendő asszony, András György előadótanácsos, Tana Ferenc főszámvevő és Báró József esperes. A püspöki vizsgálat részletesen foglalkozott az egyházközségek valláserkölcsei és anyagi életével. Mindegyik egyházközségben a vizsgálat szeretetvendégséggel ért véget. A püspöki vizsgálat jó hatást gyakorolt a meglátogatott egyházközségek valláserkölcsei életére.

Felekezeti teológiai konferencia

Április 7-én a bukaresti Ortodox Teológiai Intézetben tartották meg a 41. felekezeti teológiai konferenciát. Az ülésen részt vettek vezető egyházi személyek, teológiai tanárok, egyházi főtisztviselők, folyóiratok szerkesztői és meghívott külföldi vendégek. Ügyszintén a Kultusz Departament képviselői.

A konferencián három előadás hangzott el: dr. Viorel Ioniță tanársegéd (Bukarest): *Keresztény egység az élet és a világbéke védelmét szolgáló törekvésekben*; dr. Geréb Zsolt lektor (Kolozsvár-Napoca): *Az egyházak részvétele és felelőssége a népek és emberek közötti bizalom és együttműködés légkörének megteremtésében*; dr. Vasile Mihoc tanársegéd (Nagyszeben): *Az egyházak részvétele a népek törekvéseinek támogatásában, a társadalmi igazságosság és az új életminőség megvalósításáért*. Az előadásokat részletes megbeszélés követte; egyházunk részéről D. dr. Erdő János tanár szólott hozzá az előadásokhoz. A konferencia megállapításait a rektorok és prorektorok bizottsága foglalta össze az alábbiakban.

Tekintettel arra, hogy a fegyverkezési verseny fokozása, új nukleáris fegyverek Európában való elhelyezése, a társadalmi igazságtalanság elmélyítése mind jobban fenyegeti az életet és a békét, mely bizalmatlansághoz és a feszültség növekedéséhez vezet a nemzetközi kapcsolatokban, egyházaink arra vannak hivatva, hogy fokozzák hozzájárulásukat az élet védelméhez, a bizalom, béke és együttműködés légkörének megteremtéséhez s tevékenyen támogassák népünk és országunk békekezdeményezéseit.

Jézusban való egységünk kötelez a közös keresztény gondolkodás és cselekedet egységesítésére, az összes népek élet- és békevédelmére irányuló törekvéseinek támogatására. A keresztény egység növelése és elmélyítése elválaszthatatlan a béke, igazságosság, bizalom és kölcsönös együttműködés általános emberi törekvéseinek támogatásától. A hazai

vallásfelekezetek számára az élet védelme a román nép béke hivatásából következik.

A keresztény életszemléletben a béke, bizalom és igazságosság elválaszthatatlan ajándékok és elkötelezettségek Istenországának alkotó részei. Ezek az ajándékok az Istennel való együttműködés és a jót szerető emberek szolidaritása által nyerhetők és valósíthatók meg.

Az emberek és népek közötti bizalom építése feltételezi az általános leszerelést és az összes népek jogának biztosítását a szabad és független fejlődéshez.

Az egyházak feladata, hogy a népek törekvéseit ebben az irányban támogassák és az emberek közötti bizalmat műveljék a testvériség és egyenlőség szellemének mélyítésével, mely a teremtés és megváltás tényéből következik.

Az egyházak hivatása, hogy a hagyományos formák mellett újakat találjanak nevelési munkájuk határozottabb vállalására, az emberek és népek közötti bizalom szellemében.

Egy új életminőség megvalósítása, mely elválaszthatatlan a társadalmi igazságosság és a béke megvalósításától, alkotó eleme a Jézusban való új életnek, mely az összes keresztényeket az emberi élet védelmére és fejlődése feltételeinek megteremtésére kötelezi.

Az élet Isten ajándéka, minden alapvető joga, örök értéke és dimenziója.

A konferencia résztvevői április 8-án *Ellentmondás a gazdag és szegény országok között* címen tájékoztató előadást hallgattak meg.

Lelkésznevelés

■ A húsvéti és pünkösti ünnepek alkalmával teológiai hallgatóink legációk szolgálatot végeztek a különböző egyházközségekben.

■ A Teológiai Intézetben a második felévi vizsgákat jún. 1. és 30. között tartották meg. A hallgatók többsége vizsgakötelezettségének eleget tett.

■ A Teológiai Intézet évváró ünnepélyét júl. 2-án tartották. Dr. Tőkés István teológiai tanár szószéki szolgálata után dr. Péntek Árpád rektor mondott évváró beszédet. Az ünnepély a jutalomkönyvek kiosztásával és a IV. évfolyam hallgatóinak búcsúzásával végződött.

■ Az unitárius hallgatók évváró istentiszteletén, júl. 3-án dr. Szabó Árpád teológiai tanár prédikált Mt 7,24—29 alapján.

Személyi változások

■ A nagyenyedi egyházközség egyhangú meghívása alapján Sándor Botond Alpár székelymuzsnai lelkész 1983. máj. 1-től kinevezést nyert a nagyenyedi egyházközségbe.

■ Kiss Mihály csokfalvi segédlelkész 1983. jún. 1 hatállyal rendes lelkésznek neveztetett ki ugyanazon egyházközségbe.

Pályázat

Az unitárius egyházi irodalom fejlesztése és hitelveinek ismertetése érdekében az E. K. Tanács pályázatot hirdet Istenről szóló, népszerűsítő dolgozat írására. Pályázhatnak lelkészek, segédlelkészek, lelkészi oklevéllel rendelkező egyházi alkalmazottak, teológiai tanárok és nyugdíjas lelkészek. A pályamunkák jelisével ellátva 1983. nov. 30-ig küldendő be az E. K. Tanács címére. Az eredmény kihirdetésére és a pályadíj kiosztására a Főtanács ülésén kerül sor.

■ *Lelkészbeiktató.* Jobbágyfalván ápr. 17-én iktatták be Szén Sándort, az egyházközség új lelkészét. Az ünnepélyen részt vett dr. Kovács Lajos püspök, a főtisztelendő asszony, dr. Barabássy László főgondnok, Kolcsár Sándor esperes, dr. Murvay Sámuel felügyelőség-gondnok, az új lelkész szülőfalujának, a datki egyházközségnek küldöttsége és a környékbeli unitárius lelkészek. Kolcsár Sándor esperes imája után Csongvai Attila köri jegyző felolvasta a kinevezési iratot. Ezután Szén Sándor tartotta meg beköszöntő beszédét Lk 9,57—62 alapján. Ezt követően dr. Kovács Lajos püspök Lk 22,24—27 alapján iktatta be állásába az újonnan kinevezett lelkészt. Főtisztelendő püspök afiát és a főtisztelendő asszonyt az egyházkör nevében Kolcsár Sándor esperes és az egyházközség részéről pedig a férfiak, nők, ifjak és gyermekek képviselői köszöntötték. Az új lelkészt az egyházközség nevében László József gondnok, majd az asszonyok, ifjak és gyermekek köszöntötték. Az egyházkör nevében dr. Murvay Sámuel felügyelőség-gondnok mondott beszédet. A helybeli katolikus gyülekezet üdvözlét Kádár Ferenc plébános tolmácsolta. Köszöntő hangzott el még a kolozsvári egyházközség, a lelkészek és teológiai hallgatók részéről. Az ünnepély szeretetvendégséggel ért véget.

A délutáni órákban az újonnan beiktatott lelkész és a hivatalos vendégek átmentek Nyárádszeredára, Jobbágyfalva leányegyházközségébe. Kolcsár Sándor esperes imája után elhangzott a kinevezési okirat, majd Szén Sándor Lk 9,62 és dr. Kovács Lajos püspök Mk 6,30—31 és Mt 33 alapján tartottak egyházi beszédet. A leányegyházközség nevében a főtisztelendő püspök urat és a főtisztelendő asszonyt, valamint az újonnan beiktatott lelkészt többen köszöntötték. A református gyülekezet nevében Török Ernő esperes, a katolikus gyülekezet részéről Sófalvi János plébános mondtak üdvözlét. Az egyházkör részéről dr. Murvay Sámuel felügyelőség-gondnok köszöntötte a vendégeket és az új lelkészt. A beiktató Nyárádszeredában is szeretetvendégséggel ért véget.

■ *Vendégeink.* A püspöki hivatalban ápr. 11-én látogatást tett Samuil Amirtham és dr. Reinheld Treidler, az Egyházak Világtanácsának képviselője.

■ Ápr. 16-án dr. Kovács Lajos püspök fogadta Franz Schüle-t, az evangélikus egyházak segélyszervezetének képviselőjét.

■ Máj. 23. és 25. között egyházunknál látogatást tett Christine Morgan asszony, néhai Balázs Ferenc mészki lelkész felesége és leánya, Enikő. A vendégek Mészkon meglátogatták a templomot, Balázs Ferenc sírját és találkoztak a gyülekezet tagjaival.

■ *Dr. Kiss Elek püspök emléke.* A szülőfalu, Medesér, fekete márványtáblát helyezett el a templomban a következő felirattal: „E falu szülötte Dr. Kiss Elek 1888—1971 unitárius püspök. Halála 10 éves évfordulójára emlékül halás tisztelői.“

■ *Angol Unitárius Egyház új elnöke.* Az Angol Unitárius Egyház Főtanácsa áprilisi ülésén *Arthur J. Long* teológiai tanárt, a manchesteri Unitarian College teológiai intézet igazgatóját választotta meg elnöknek az 1983—84. évre. Hosszú, eredményekben gazdag lelkészi és tanári szolgálata, elismert teológiai munkássága teszi méltóvá az elnöki tisztség betöltésére. Egyházunkat több alkalommal meglátogatta, Isten áldása legyen új szolgálatán.

■ *Priestley József évforduló.* Az angol és amerikai unitárius egyház most ünnepelte *Priestley József* (1733—1804) születésének 250 éves évfordulóját. Lelkész, nevelő és tudós volt, az angol unitarizmus egyik megalapítója. Mélyen vallásos lélek, aki minden kérdésnél fontosabbnak tartotta a vallást. Hivatásának tekintette az ésszel megegyező, tiszta jézusi kereszténység félelem nélküli hirdetését, alkalmas és alkalmatlan időben.

■ *Az emberiség története képekben.* Az olaszországi Bergamótól északnyugatra, Val Camonicaban 170-nél több sziklarajzot találtak, az időszámításunk kezdete előtti nyolcadik évezredtől egészen a római birodalom létrejöttéig terjedő időszakból. A „képes történelemkönyv“ állatfigurák, különböző ritusok, kultuszok megörökítését tartalmazza. Az UNESCO megmentendő műemlékének nyilvánította a Val Camonica-i leletet.

HALOTTAINK

■ Május 3-án életének 88. évében elhunyt özv. *dr. Kiss Elekné Andrási Emilia* főtisztelendő asszony. Az unitárius egyház javára munkálkodni, áldozni életének utolsó idejét soha meg nem szünt. Temetésén máj. 5-én, a kolozsvári Házsongárdi temetőben, dr. Kovács Lajos püspök végezte a szolgálatot. A sírnál dr. Szabó Árpád teológiai tanár mondott beszédet.

■ Kövendi id. dr. *Gál Miklós*, egyházunk volt főgondnoka életének 98. évében jún. 2-án Tordán elhunyt. A templomban felállított ravatalnál jún. 4-én a temetési szertartást Fazakas Ferenc helybeli lelkész végezte. Az egyház nevében dr. Erdő János főjegyző búcsúztatta. Szertartás után a koporsót Kövendre szállították, ahol a temetési szolgálatot Kiss Zoltán kövendi lelkész végezte.

■ Életének 73. évében jún. 3-án Székelyudvarhelyen meghalt néhai Fazakas Jenő volt fiatfalvi lelkész özvegye, *Vass Julianna* énekvezér. Június 6-án temették el Fiatfalván.

■ *Id. Benczédi Zsigmond*, volt alsóbencédi gondnok és volt főtanácsi tag, életének 78. évében jún. 12-én elhunyt.

■ Jún. 19-én 73. évében váratlanul elhunyt *Andrási Györgyné Veress Jolán*, Andrási György egyházi előadótanácsos édesanyja. Temetésén, jún. 22-én a szolgálatot a besztercei evangélikus temetőben Benedek Ágoston kolozsvár-monostori lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

Előfizetőink figyelmébe

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1983. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkészi hivatalok útján vagy közvetlenül az egyházi központban (3400 Cluj-Napoca, Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hirlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest, VII. Lövölde tér 7 sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból az ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3 címre kell fizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, mely összeg ugyancsak az ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box. 136—137 — telex: 11226, București str. 13 Decembrie nr. 3 címre fizetendő.

Székely Oklevéltár. I. kötet. Közzéteszi Demény Lajos és Pataki József, Kriterion, Bukarest. 1983. 396 lap.

Az utóbbi évtizedekben föllendülőben levő hazai forráskiadás örvendetes eredménye a regionális okmánytár-sorozatok újraéledése. Az ország egész területét átfogó oklevéltár mellett a Szászföldre vonatkozó források közzétételére hivatott *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen* sorozata is folytatásra méltónak ítéltetett, két új kötetrel gyarapodott az utóbbi évtizedekben. Történészeink, közelebbről a Nicolae Iorga Történettudományi Intézet munkatársai régóta tervezik a több mint egy évszázada elindult székely forráskiadvány, a *Székely Oklevéltár* újjáélesztését. Szabó Károly és Szádeczky Lajos gondozásában jelent meg az első 7 kötet 1872—1898 között, a 8. kötetet Barabás Samu rendezte sajtó alá 1934-ben, s most íme előttünk fekszik a 9. kötet, az új sorozat első kötete.

Szerkesztői, Demény Lajos és Pataki József a kiadvány előszavában méltányolják az elődök erőfeszítését, de jelzik az első nyolc kötetnek a kor levéltári viszonyaiból fakadó hiányosságait is. Részletesen kifejtik az új sorozat új szerkesztési elveit: „A még kiadásra váró forrásanyag tetemes mennyisége, valamint a kiadási lehetőségek korlátozott volta szükségessé teszi... a források *témakörök* szerinti csoportosítását.“ Elgondolásuk szerint a székelység társadalmi viszonyaira fényt vető törvénykezési protocollumok és a katonai célú összeírások, a lustrák kapnának elsőséget.

Az új sorozatot megnyitó, immár könyvsikernek számító első kötet az udvarhelyszéki törvénykezési jegyzőkönyvek 1569—1591 közötti anyagát teszi közkinccsé. 302 lapon sorakoznak egymás után a legkülönbözőbb ügyekben indított perek: földfoglalás, hatalmaskodás, becsületsértés, házasságtörés, zálogosítás, tolvajlás stb. Felperesek panaszából, alperesek válaszából, nagy számban fősorakoztatott tanúk vallomásaiból egy sokszínű világ képe bontakozik ki, a XVI. századi székely társadalom életének épp egy változásokkal terhes korszaka ismerhető meg a mindennapok szintjén. Amint a szerkesztők is megállapítják, a protocollumok „a valóságnak megfelelően tükrözik a székely faluközösségek életét, a gazdasági, társadalmi, katonai és családi élet majd minden vetületét.“ Évszázados jogrendszer, szigorú erkölcsi normák, aktív közösségi tudat jellemzik a XVI. századi székely közösséget, s ezeknek működését, érvényesülését kísérhetjük nyomon a kötet lapjain.